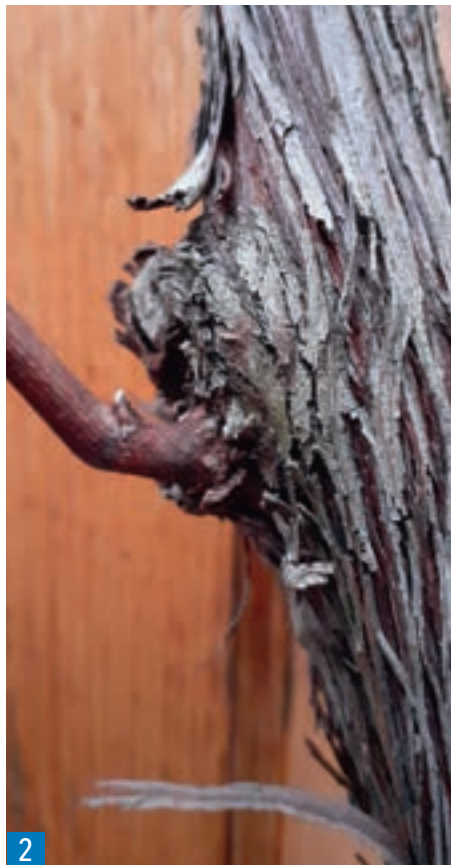

1

2

3

Hozzáértő méregkeverők

A legtöbb ember ösztönösen idegenkedik a vegyszerektől.

És ez így van jól, hiszen mindig is a túlélésünk záloga volt, hogy a mérgektől óvakodjunk. Aztán persze az emberiség rájött, hogy a méregkeverésben nagy-nagy lehetőségek rejlenek. Azóta nem egyszer történt már olyasmi, hogy bizony valamiféle méreg segített megoldani egy-egy zűrösebb helyzetet: például amikor a termésünket kellett megóvni az élősdiektől.

Akémiai növényvédelem során is vegyszereket, azaz mérgeket használunk, épp ebben rejlik a dolog veszélyessége. Ugyanakkor kevés hatékonyabb megoldás van a mérgeknél.

A kulcs az, hogy hozzáértő méregkeverők legyünk, azaz tudjuk: mit, mikor, miért és hogyan kell kijuttatnunk. Még jobb, ha nemcsak a méregkeveréshez értünk, hanem a kertészkedéshez is. Számos növényvédelmi probléma megoldható, sőt megelőzhető ugyanis ápolási munkákkal vagy a termesztési technológia segítségével. Mit jelent ez? Például ha olyan almafajtát ültetünk, ami nem érzékeny a lisztharmatra, máris megúsztuk a lisztharmat elleni permetezéseket. Akkor most kell permetezni

vagy nem? A permetezés, a növényvédelem szükségessége, főleg a házikertben vitathatatlan. Járjuk körül kicsit!

Mossuk le a gyalázatot!

Ott, ahol fontos a termésbiztonság, ahol tirtira akarunk menni, nem úszhatjuk meg a növényvédelmet, a károsítók elleni védekezés nem célszerű, hanem szükségszerű ápolási munka. Sokféle eszközt bevetünk, akár mérgeket is, de azokkal csínján kell bánni.

Van azonban olyan terület, ahol a mérgekkel nem fogunk bajt csinálni, viszont elképesztően hatékony segítséget jelentenek a kertészkedésben. A **tél végi, kora tavaszi**

lemosó permetezések például elejét veszik a fertőzéseknek. Ez óriási segítség! Ha egy folyamatot már az elején leállítunk, vagy késleltetjük a kibontakozását, azzal igen eredményesen befolyásolhatjuk a végeredményt. A lemosó permetezések azt az érzékeny időszakot könnyítik meg, amikor a fás szárú növények a téli pihenő után kihajtanak. A zsenge, lágy szövetű levelek, a fiatal hajtások és a bimbók megóvása kihat az egész éves állapotra: haszonnövényeknél megalapozza a termésbiztonságot, dísnövényeknél pedig garantálja a korai időszakban fontos díszítőértéket. Ezeket érhetjük el például az erőteljes kihajtáson vagy a bőséges virágzáson keresztül.

4

5

AHOL A KÁRTEVŐK TELELNEK

A téli időszakot jó néhány gomba a fákon, bokrokon maradt levél- és termésmaradványokon vészeli át. Ilyen például a hajtáshervadásért, sőt a gyümölcsrothadásért is felelős monília (*Monilinia*). A lisztharmatgombák többsége a rügyekbe húzódik, a rügypikkelyek között vagy a kéregrepedésekben telet át. A levélfoltosodásokat okozó megbetegedések, a penészek és a baktériumok is képesek kibekkelni a hideg időszakot a növények felületén. A spórák számára ideális telelőhely a növények rostokkal, kéregdarabkákkal védett felszíne. Különösen jól érzik magukat a bomló növényi maradványokon, például a gyümölcsmúmiákban vagy azok felületén. Sok kártevő – elsősorban az apróbb ízeltlábúak – telet a növények kérgén, a rügyek közelében vagy a rostok, kéregdarabkák alatt. A rügyek tövéhez teszik le például áttelelő tojásaikat a levéltetvek, a rügypikkelyek közé szoktak behúzódni az atkák, de a pajzstetvek, kabócák, poloskák is kitelelnek a lehámló kéreg alatt vagy a repedésekben. A molyok, lepkefélék is képviselik magukat: jó sok faj telet át a fásszárúak ágain, törzsén.

- 1. A fákon, bokrokon található növényi maradványokban sok gomba képes áttelelni. Ezért még a lemosó permetezés előtt, a metszés során távolítsuk el a gyümölcsmúmiákat
- 2. A kéreg rostjai és hámló darabkái között sok kártevő talál menedékre, ezért lemosó permetezés előtt a gyümölcsfák törzsén végezzünk kéregkapatást. A szőlőtőkétet viszont képes megvédeni a fagytól az idős kéreg rostjainak tömege, ott a kéregkapatásra nincs tehát szükség
- 3. A fák vastagabb ágai és a törzs csatlakozásánál kialakuló ágkéreggyűrű környékén és az ágkéregfok gyűrődéseiben sok kártevőfaj képes áttelelni, ezért lényeges, hogy a lemosó kezelések során az egész növény felületét nedvesítsük át. Ennek érdekében nagy cseppméretet és nagy lémenységet kell használni
- 4. A fák hámló kérgé alatt sok faj, például a platán-csipkésposloska (*Corythucha ciliata*) egyedei is áttelelhetnek
- 5. A szőlőperonoszpóra kezdeti fertőzéseit nagyon hatékonyan lehet gyengíteni a lemosó permetezésekkel

A lemosó permetezésnek nagy a jelentősége a szőlőnél, a gyümölcsöknél és néhány fás szárú dísznövénynél is. Az ellenállóbb, rezisztens fajok és fajták alkalmazásával minimálisra csökkenthetjük a permetezések számát. Megfelelő technológiai fegyvel mellett sok faj bőséges termést hoz, ha mindössze ezt az egy kezelést végezzük el. A lemosó permetezés azért olyan hatékony, mert a kórokozók és kártevők közül nagyon sokat kinyiffant vagy meggyérít. A gombaspórák, az áttelelő levéltetőtojások és az atkák, a pajzstetvek is mind-mind elpusztíthatók a lemosással. Ráadásul még egy sor további előnye is van ennek a kezelésnek. Ilyenkor a hasznos élőlények még nincsenek a károsítók közelében, azaz őket nem veszélyeztetjük; a növények pedig nyugalmi állapotban vannak, tehát nem, vagy alig veszik föl a vegyszereket. A permetezés hatékonyságát növeli az is, hogy a

fák lombja még nem akadályozza a permetlé mozgását, áramlását. A méhek sem repülnek még ilyenkor, ezért a megporzó élőlényeket sem sodorjuk bajba. Könnyen belátható tehát, hogy a lemosó permetezés olyan esély, amit kár lenne kihagyni.

Mikor és hogyan csináljuk?

Lemosó permetezéskor legjobb nagyobb cseppméreteket választani, és bőséges lémenységgel kell számolni. A permetezést addig folytassuk, amíg a növények teljes felületét beborítja az anyag, azaz összefüggő filmréteg alakul ki a fák és cserjék bőrszövetein, kérgén. Ne csak a korona fiatalabb részeire, vesszőkre, rügyekre koncentráljunk, hanem a vastag ágakra, a törzsre, a gyökérnyakra, sőt esetenként a növények körüli lombra is. Kerüljük a nagyon hideg, fagyos időt és a szeles időjárást. Sok szer hatékonysága alacsony

hőmérsékleten romlik, ezért 10-12 °C alatt ne végezzünk növényvédelmi munkálatokat. A kezelések időzítése is fontos. Elsőként végezzük el a tavaszi tisztogatásokat, fásmeteszéseket, kezeljük le a sebeket, és utána következzon a lemosó permetezés. Így elkerülhető, hogy bőrünk a vegyszerekkel közvetlen kapcsolatba kerüljön a fenntartási munkák során. Az sem utolsó szempont, hogy ha ritkább a korona és kisebb az ágfelület, akkor kevesebb vegyszert kell megvásárolni, és a kijuttatás is könnyebb. Figyeljük az előrejelzéseket, az időjárást és a növények fejlődési állapotát. Lehetőleg minél későbbre időzítsük a lemosást, de a fák, cserjék még nyugalmi állapotban legyenek: pontosan a rügypattanás előtti időszakra próbáljuk „belőni” a permetezés idejét, akkor lesz a leghatékonyabb a munkánk.

Az elhalt kéregdarabok, a törzsön megtelepedő mohák és zuzmók rontják a kezelés eredményességét, ezért gyümölcsfákon, de akár a platánon is érdemes elvégezni a kéregkaparás munkálatait. Erős gyökérkefével, drótkefével, vagy a kereskedelemben kapható háromszögpengéjű kéregkaparóval eltávolíthatjuk a fák elhalt kéregrészeit. Így megszűnnek a kártevők rejtékhelyei, a szerek kapcsolatba kerülhetnek a kórokozók, kártevőkkel. A lekapart kéreg sok fertőzési forrást tartalmaz, ezért inkább semmisítsük meg, és ne komposztáljuk.

A törzstisztogatás és a permetezés után érdemes a gyümölcsfákra hernyófogó öveket is felragasztani. Ezek a ragacsos szalagok a talajszintben áttelelt, a fák törzsén a korona felé igyekvő kártevőket gyérítik. Alkal-

mazásuk azért is szerencsés, mert használatuk során vegyszerek nem kerülnek sem a természetbe, sem a növények és a felhasználók szervezetébe.

Az olajos, a rezes és a kénes

Lemosó permetezésre viszonylag sokféle vegyszer használható. Az **olajos hatóanyagú készítmények** bevonatszerűen fejtik ki hatásukat. Összefüggő, zárt réteget alkotnak, ezért a velük bevonódott áttelelő tojások nem jutnak oxigénhez. A pajzstetvek áttelelő alakjai, a levéltetvek tojásai egyszerűen megfulladnak az olajréteg alatt, de a növények számára ez a bevonat nem okoz problémát. (Vigyázat, az örökzöld növények nem bírják a bevonatot képző szereket.) Az olajos készítmények között találhatunk természetes és szintetikus anyagokat is. Azért, mert valami „bio”, azaz természetes eredetű, még igenis lehet mérgező.

A **rézkészítmények** a lemosásra használható anyagok másik nagy csoportjának képviselői. Hatékonyak a legtöbb gomba ellen: nagyon eredményesen pusztítják el a belső, azaz a növények szövetekben élősködő gombafajokat, sőt baktériumölő hatásuk is közismert. Csak akkor hatnak, ha közvetlenül érintkeznek a károsítókkal, emiatt nagy lémenyiséggel, teljes borítással kell kijuttatni őket.

Nem minden olajos és rézkészítmény keverhető egymással, viszont vannak olyan termékek, amik többféle hatóanyagot tartalmaznak: egyszerre található bennük réz és olaj is. Ha a kezelést több lépésben csináljuk, akkor érdemes először a réztartalmú vegyszereket kijuttatni, majd arra fújjuk rá az olajat, így a tapadás és a fedés is jobb, hatékonyabb lesz.

A lemosó permetezésben jelentős harmadik szercsoportba a **kéntartalmú vegyszerek** tartoznak. Ezek a készítmények a lisztharmatgombák ellen nyújtanak védelmet. A kontakt hatású szerek közé sorolható, azaz itt is elengedhetetlenül fontos, hogy a vegyszer molekulái közvetlenül érintkezzenek a kórokozók áttelelő képleteivel. A kéntartalmú szerek másik nem mellékes hatása, hogy eredményesen gyérítik az atkákat is, használatukkal emiatt két legyet üthetünk egy csapásra.

A megfelelő technológiai fegyelemmel végzett szakszerű lemosó permetezés megalapozza az egész éves növényvédelmet, és azon keresztül a termésbiztonságot, illetve a díszértéket is. Jelentőségéhez tehát kétség nem fér.

FOTÓ: KASZAB LÁSZLÓ

- 1. A 'Szomolyai fekete' cseresznyefajta fái olyan ellenálló és életképesek, hogy házikertekben akár egyetlen kezeléssel, a lemosó permetezéssel megvédhetők a legtöbb károsítótól
- 2. A 'Nero' szőlőfajta sok betegséggel szemben ellenálló, a lemosó kezeléssel túl szinte egyáltalán nem igényel permetezést

A MÉREG AZ MÉREG

Van néhány fortély, amit nem szabad elfelednünk, ha nekifogunk a lemosásnak. A legfontosabb, és minden kémiai kezelésnél érvényben lévő szabály, hogy szigorúan tartsuk be az előírásokat! Csak olyan vegyszert alkalmazzunk, olyan töménységben és természetesen olyan növényfajokon, amiket a szerek engedélykirata is megjelöl. Saját egészségünk megóvása érdekében viseljük az előírt munkaruházatot és védőfelszereléseket. A védőszemüveg, a vízlepergető növényvédelmi munkaruha, a gumikesztyű vagy a maszkok elhagyásával a saját egészségünket veszélyeztetjük, ezért ne legyen kérdés, hogy viseljük-e vagy sem! Ugyanilyen fontos a technológiai fegyelem betartása: a dózisok, a szermenyiség pontos kimérése, az anyagok tökéletes feloldása, a kijuttatás célzottsága, a cseppméret helyes megválasztása.

Kaszab László

DÍJAZZUK A MAGYAR MÁRKÁT

MEGVANNAK A MAGYARBRANDS 2019 PROGRAM GYŐZTESEI

A MagyarBrands Program magyar márkákat díjaz immár tíz éve. Célja, hogy a vásárlók és az üzleti világ figyelmét ráirányítsa a legsikeresebb hazai fogyasztói, üzleti vagy innovatív márkák termékeire, szolgáltatásaira. A nyertesek között számos agrárpiacon működő márka is megtalálható. A MagyarBrands Program 2019-ben második alkalommal a Kiváló Munkáltatói Márkákat is elismerte.

„A hazai termékek, a hazai márkák iránt egyre növekszik a vásárlói bizalom, mi, magyarok is egyre inkább díjazzuk, ha egy márka magyar. A MagyarBrands program évről évre nagyon komplex és szigorú szabályok szerint választja ki a legkiválóbbakat. A többlépcsős kiválasztási folyamat során nemcsak a márkák pénzügyi eredményeit, gazdasági sikereit, és piaci ismertségét vizsgálja a program, emellett 2018 óta a márkák munkáltatói márkaépítési gyakorlataira is figyel” – mondja Inzám Andrea, a MagyarBrands program brand menedzsere.

Az AgroSprint Kiváló Munkáltatói Márkák elismerésben részesült 2018-ban. A díjat az AgroSprint innovációs és PR-menedzsere, Fülöp Csilla vette át László Gézától, a MagyarBrands programigazgatójától.

A MagyarBrands Program 2019-ben második alkalommal ismerte el a legjobb munkáltatói márkákat

A FOGYASZTÓK VÉLEMÉNYÉT IS MEGKÉRDEZIK

A MagyarBrands Program három kategóriában - Kiváló Fogyasztói, Kiváló Üzleti és Innovatív Márka - díjazza a legkiválóbb hazai márkákat. A fogyasztói márkák kiválasztásának fontos állomása a lakosság körében végzett GfK-piackutatás. A 2019-ben MagyarBrands díjat elnyert „Kiváló fogyasztói márkák átlagos ismertsége a hazai fogyasztók körében 75 százalék felett volt. A „Kiváló üzleti márkák” esetében a legfontosabb szempont a pénzügyi megfelelés: a díjazottak kiválóságát bizonyítja, hogy átlagos Bisnode-ratingjük 90% felett volt. Ez a pénzügyi mutató azt értékeli, hogy egy vállalat mennyire stabil pénzügyileg (70% felett már kifejezetten stabil, megbízható vállalatról beszélhetünk). Az „Innovatív Márka” kategóriában pedig csak az a márka lehet sikeres, amely folyamatosan újít meglévő termékein, vagy új fogyasztói igényeket elégít ki, ilyen technológiát vezet be, esetleg egyedi marketingeszközöket és értékesítési csatornákat használ, mindezt a társadalmi hasznosság érdekében.

ITT MÉG DOLGOZNI IS JÓ

Az idén második alkalommal meghirdetett Kiváló Munkáltatói Márka díj elnyerésének az alapfeltétele, hogy a pályázó márkának nyernie kell valamelyik MagyarBrands alapkategóriában. Ebben a megmérettetésben több olyan márka is sikeresen szerepelt, amely idén második alkalommal érdemelte ki a Kiváló Munkáltatói Márka címet. Ilyen például a több évtizedes múlttal rendelkező AgroSprint. A márka innovációs és PR-menedzsere, Fülöp Csilla a tavaszi MagyarBrands konferencián néhány titkot is elárult, hogyan ösztönzik, támogatják dolgozóikat. Rendkívül népszerű volt például az az ajándékprogram, amelynek keretében bluetooth-hangszórót, okosórát, mobiltelefont kapott az a kolléga, aki három hónapon keresztül hiányzás nélkül, minden munkanapon megjelent a munkahelyén, pontos munkakezdési időben. Emellett a hűséges dolgozók ragaszkodását egy hűségprogram keretében 3 évenkénti béremeléssel jutalmazzák (az évenkénti bérfeljesztés mellett), de krízisalap is segíti a váratlan esemény, például haláleset miatt hirtelen anyagi gondokkal küzdő munkavállalókat. A márka idén is kiemelt fókuszot fektetett a munkáltatói márkaépítésre, melyet jól mutat a MagyarBrands elismerés is.

A MagyarBrands 2019 győztes márkái már megtekinthetők a MagyarBrands hivatalos weboldalán: www.magyarbrands.hu